

Naapurikirkkojen vuoropuhelua

□

Syyskuun loppupuolella 2005 olin tarkkailijana Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Venäjän ortodoksisen kirkon Turussa pidetyssä teologisessa oppikeskustelussa, jonka aiheena oli kristillinen ihmiskäsitys nykypäivän Euroopassa, pelastus, usko ja moderni yhteiskunta. □ Suomalaista delegaatiota johti arkkipiispa Jukka Paarma, venäläistä Pietarin ja Laatokan metropoliitta Vladimir. □ .

Tämä oppikeskustelu käytiin ystävällisessä ekumeenisessa hengessä. □ Jo avajaistilaisuudessa korostettiin näiden keskustelujen poikkeuksellisen suurta merkitystä molempien kirkkojen elämässä. □ Lähettämässään tervehdyksessä Moskovan ja koko Venäjän patriarkka Aleksii II totesi, että Venäjän ortodoksinen kirkko on rakentanut suhteensa Suomen evankelis-luterilaiseen kirkkoon evankelisen veljeyden ja Kristuksen rakkauden perustalle.

□

Hän toivoi, että Suomen ja Venäjän kirkkojen väliset hyvät suhteet edelleen kehittyisivät ja syvenisivät.

□

Metropoliitta Vladimir puolestaan painotti, että viime vuosikymmenien kuluessa Venäjän kirkon käymissä lukuisissa teologisissa keskusteluissa elinvoimansa ovat osoittaneet vain dialogit evankelis-luterilaisten kirkkojen kanssa. Mielenkiinto Suomen kirkon kanssa käytäviä keskusteluja kohtaan on jatkuvasti kasvanut.

□

Tämänkertaisen kokoontumisen teemaa pidettiin tärkeänä ja ajankohtaisena. Arkkipiispa Paarma korosti, että kysymys ihmiskäsityksestä on tämän hetken eurooppalaisen arvokeskustelun polttopisteessä. Hän painotti, että yksilöllisyyden voimakas korostaminen on helposti ohjaamassa yhteiskuntien päätöksentekoa kristilliselle näkemykselle vieraaseen suuntaan.

□

Oppikeskustelujen kuluessa sekä suomalaiset että venäläiset teologit pitivät esitelmiä kristillisestä ihmiskäsityksestä, sosiaalietiikan perusteista, eurooppalaisista arvoista sekä kristinuskon ja sekularismin vastakkainasettelusta. Keskustelujen päätteeksi hyväksytyissä teeseissä painotettiin mm., että monet eurooppalaiset perusarvot, kuten ihmisarvo ja vastuu lähimmäisistä, juontavat juurensa kristinuskosta. Kirkot ovat

olleet avainasemassa eurooppalaisen identiteetin rakentamisessa.

□

Erityinen huoli ilmaistiin perinteisten perhearvojen heikkenemisestä ja korostettiin perheen ratkaisevan tärkeää merkitystä yhteiskunnan tulevaisuuden kannalta.□ Miehen ja naisen muodostamalla avioliitolla on teologinen ja hengellinen merkitys ja kutsumus.

□

Kirkkojen tehtävä on tukea puolisoita sitoutumaan elämänmittaiseen parisuhteeseen ja kasvamaan rakkaudessa ja keskinäisessä kunnioituksessa ja uuden elämän luomisessa.

□

Suurta huomiota kiinnitettiin nuorison haavoittuvaan asemaan eurooppalaisessa yhteiskunnassa.□ Monet nuoret eivät ole saaneet kotonaan uskonnollista kasvatusta ja useat kristillisen kasvatuksen saaneistakin vieraantuvat kirkon elämästä omaa tietään etsiessään. Keskustelussa painotettiin, että kirkon tehtävänä on tukea nuorisoa hengellisessä etsinnässä ja opastaa täyteen hengelliseen elämään.

□

Keskusteluja seuratessa saattoi todeta, että näissä neuvotteluissa ei ollut kysymys pelkästään kirkollisesta diplomatiasta.□ Nämä keskustelut olivat aidossa ekumeenisessa hengessä käytyä naapurikirkkojen teologista vuoropuhelua.

□

Niistä myös Suomen ortodokseilla olisi paljon opittavaa.

□

isä Veikko Purmonen

□

Teologista sillanrakentamista

□

Vuoden 2005 lopulla olin ortodoksijäsenenä Euroopan kirkkojen konferenssin (EKK) järjestämässä Järvenpäässä pidetyssä konsultaatiossa, jossa käytiin teologista keskustelua

ortodoksisten ja protestanttisten kirkkojen välillä Tämä oli ensimmäinen oppikeskustelu, jossa ortodoksit neuvottelivat ns. Porvoon sopimuksen piiriin lukeutuvien luterilaisten ja anglikaanisten kirkkojen edustajien kanssa. Konsultaatioon osallistui 25 teologia 15 Euroopan maasta.

□

Vuonna 1992 solmitun Porvoon sopimuksen ovat hyväksyneet Englannin ja Irlannin anglikaaniset kirkot sekä Suomen, Ruotsin, Norjan, Viron ja Liettuan evankelis-luterilaiset kirkot. Käytännössä sopimus on merkinnyt teologisessa asiakirjassa ilmaistua yksimielisyyttä uskon peruskysymyksissä ja sen pohjalle rakentuva yhteistyötä ja kirkollista yhteyttä.

□

Niinpä evankelis-luterilaiset papit

□

voivat saada pappisoikeudet sopimuksen piiriin lukeutuvissa anglikaanisissa kirkoissa ja anglikaaniset papit vastaavasti luterilaisissa kirkoissa.

□

Tämä Järvenpään kokoontuminen oli osa laajempaa EKK:n käynnistämää teologisten dialogien sarjaa. Aiemmin vastaavanlaisia neuvotteluja on järjestetty Kreetalla vuonna 2002

ja Wittenbergissä vuonna 2004.

□

Näissä tapaamisissa ortodoksit keskustelivat ns. Leuenbergin tunnustuksen hyväksyneiden Euroopan protestanttisten kirkkojen yhteisön kanssa.

□

Pääaiheena kaikissa näissä neuvotteluissa ovat olleet kirkkokäsitykseen liittyvät kysymykset.

□

Järvenpään konsultaatiossa esiteltiin ortodoksien käymiä lukuisia oppikeskusteluja sekä anglikaanien että luterilaisten kanssa.□ Pääasiaksi kuitenkin muodostui Porvoon julistuksen ja siihen sisältyvän kirkkokäsityksen arvioiminen.

□

Keskusteluissa ja niiden pohjalta laaditussa julkilausumassa selviteltiin erityisesti kirkon viran, apostolisuuden ja lähetystehtävän merkitystä.

□

Hyvin keskeisiksi nousivat kysymykset ykseyden luonteesta eri kirkkojen perinteessä, kysymykset kirkon kanonisista ja karismaattisista rajoista, kirkon kosmisesta ulottuvuudesta ja käsitys kirkosta Pyhän Kolminaisuuden kuvana.

□

Julkilausumassa korostettiin kirkon trinitaarista eli kolminaisuusopillista luonnetta. Erityistä huomiota kiinnitettiin kirkon apostolisuuteen, joka on erottamaton kirkon ykseydestä, katolisuudesta ja pyhyydestä.

Apostolisuudesta puhuttaessa ortodoksit korostivat historiallista jatkuvuutta ja piispan viran katkeamatonta perimystä eli apostolista suksessiota.

Porvoon yhteisön piirissä se on säilynyt vain Englannin ja Ruotsin kirkoissa.

Julkilausuman mukaan kirkon tehtävänä on koko maailman uudistaminen ja pyhittäminen. ”Kirkko on jumalallinen todellisuus, joka on ilmaistava kanonisesti määritellyissä muodoissa, mutta jota ei voi täysin samastaa niiden kanssa.

Pyhä Henki tekee työtä kaikkialla, jopa kirkon (kanonisten) rajojen ulkopuolella.

Oppi Pyhästä Kolminaisuudesta ilmaisee sekä kirkon ykseyttä että siihen kuuluvaa erilaisuutta.”

Keskustelujen kuluessa voitiin todeta, että juuri kirkkokäsitys on keskeisin kysymys ortodoksien ja protestanttien välisessä dialogissa. Itse asiassa koko ekumeenisen liikkeen ydinasia on kysymys siitä, miten kristityt ymmärtävät kirkon ja sen ykseyden, jota kohti pyritään.

□

Tämä Järvenpään oppikeskustelu oli aitoa teologista sillanrakentamista idän ja lännen kirkkojen välille. Osanottajat yhtyivät siihen Charta Oecumenican näkemykseen, että dialogille ei ole vaihtoehtoa.

□

Siksi yksimielisesti suositeltiin näiden oppikeskustelujen jatkamista tulevina vuosina.

□

isä Veikko Purmonen

□